

Kesretten Vahdete dönmek!

Kesret, çokluk demektir. Esâsında İlâhî isimlerin mânâlarının değişik terkiplerle âşikâre çıkmasından başka bir şey değildir!

Ancak bu İlâhî isimlerin tecellilerine mânâ-i harfi ile değil de, mânâ-i ismi ile bakılır ve meşgul olunursa kesret âlemi insanı aldatır ve dağıtabilir. Bu cihetle kesret; boğucu, meşgul edici, dağıtıcı, kendinde feda edici ve bütünlüğü bozucu bir keşmekeşlik hâlini yaşamaya sebep olur. Mânâ-i ismî boyutunda kesret, fikri â'mâlî dağıtır. İnsanın tekâmülünü ve inisicamını engeller. Gaye-i hayâlin önceliğini gölgeler. Zihni karmaşayı tetikler. Eşyada tecelli eden esma mührünü arayan tevhidî bakışı zâafa uğratar. Kesret okyanusunda debelenen bir insan, her atılan kulaçla daha derin sulara doğru yol alır. İnsan, kesret âlemindeki meşguliyetleri ve sorumlulukları ile, derinleşen nazarlarla uzun bir yüzme kulvarında takâtini zorlayan, gücünü bitiren ve sonunda yorulup dönüşü olmayan "deniz ortasında kalma ve boğulma" hâlini yaşar.

Afak âlemi olarak da kabul edebileceğimiz kesret âlemi tefekkürü dağıtır. Halbuki Bediüzzaman Hazretleri "Tefekkür, gafleti izale eder; dikkat, teemmül (inceden inceye, etrafıca düşünme), evham zulümatını dağıtıyor."1 der. Fakat bu tefekkürü nasıl yapmak gerekir ki gaflet dağılsın ve kesret âlemi bizleri boğmasın? İşte bütün mes'ele bu tefekkürü sünnetullahı uygun yapabilmektir.

Bunun yolu şöyle ta'rif edilmiş: "Lâkin, nefsinde, batinında, husûsî ahvâlinde tefekkür ettiğin zaman, derinden derine tafsilât ile tetkikat yap. Fakat, afakî, haricî, umûmî ahvalâta teemmül ettiğin vakit, sathî, icmâlî düşün, tafsilâta geçme. Çünkü, icmalde, fezleke olan kıymet ve güzellik tafsilâtında yoktur. Hem de, afakî tefekkür dipsiz denize benziyor, sahili yoktur; içine dalma, boğulursun."2 İşte bütün sır burada başlıyor.

Hakikatte çok hikmetli olan dağdağa-i dünyanın dalgaları içinde, sanki boğuluyor insan. Bir türlü çıkış rotasını, selâmetli yolu bulamıyor. Kafa feneri ile zifiri karanlıkta yol almaya ve sahil-i selâmete çıkmaya çalışıyor. Kırmaması gerekir o sönük nefsi el fenerini ki, sahil-i selâmete çıkabilsin. Ancak, debeleniyor nev-i beşer ve düşe kalka müşevveş bir bataklıkta yol almaya çalışıyor. Esasında ekserisi bir Nur arıyor ki kurtulabilsin, selâmet yolunu bulabilsin. Ancak ne mümkün! Bırakmıyor serkeş nefisler, insi ve cini şeytanlar!

Evet, bazı insanlar zerrede boğulurlar, bazısında da dünya boğulur. Bazılar da, kendilerine verilen anahtarlardan birisiyle kesretin en geniş bir âlemini açar, fakat içinde boğulur, sahil-i vahdet ve tevhide zorla vâsil olur. Demek, insanın seyr-i ruhanîsinde çok tabakalar vardır. Bir tabakada insanlara huzur-i tevhid pek sühuletle nasip ve müyesser olur. Bir tabakasına da, gaflet ve evham öyle istilâ eder ki, kesret içinde gark olmakla tam mânâsıyla tevhide unutulmuş olur. Sukutu suud, tedenniyi terakki, cehl-i mürekkebi yakın, uykunun son perdesini intibah zan ve tevehhüm eden bir kısım medenîler, ikinci tabakadaki insanlardandır. Onlar hakaik-i îmâniyeyi derk etmekte bedevîlerin bedevîleridir.3

“Arkadaş! Nefsî tefekkürde tafsilâtlı, afakî tefekkürde ise icmalî yaparsan, vahdete takarrüp edersin. Aksini yaptığın takdirde, kesret fikrini dağıtır, evham seni havalandırır, enâniyetin kalınlaşır; gafletin kuvvet bulur, tabiata kalbeder. İşte dalâlete isal eden kesret yolu budur.”⁴ Ey nefis! “Vahdette sühuletle yüsr (kolaylık), kesrette suubetle usrün (sıkıntı) bulunur.” Evet, kesret vahdete isnat edilmediği takdirde, vahdeti kesrete isnat etmek mecburiyeti hâsıl olur. Bu ise müşkilâtlı bir vaziyettir. Halbuki “Kesret mertebesi, vahdet mertebesine nazırdır, onu iktiza eder.”⁵ Ona bakar ve insan kesretten vahdete dönerek huzur bulur. “Maahaza, kesretin vahitten sudûru, vahidin kesretten sudûru kadar zahmet değildir, daha kolaydır.”⁶ Hem vahdet mutlak bir kolaylık vardır. Kesret ve şirkte ise kilitlenmiş bir zorluk vardır. Hem kesret dağılır, fakat vahdet devam eder.

Ey insan, ey nefis-i pürheves! “Cenâb-ı Hak, insanı pek acip bir terkipte halk etmiştir. Kesret içinde vahdeti, terkip içinde besateti, cemâat içinde ferdiyete vardır.”⁷ Bil ki, “Kesret bozulur, vahdet bâkîdir.”⁸

Zaten “Kur’ân’ın yüksek meziyetlerinden biri de şudur ki: Kesrete ait bahislerden sonra vahdet tezkirelerini yazıyor, tafsilden sonra icmal yapıyor, cüz’iyatın bahislerinden sonra rububiyet-i mutlakanın düsturlarını, sıfât-ı kemaliyenin namuslarını fezlekeler ile zikrediyor.”⁹

Netice-i kelâm: Bu maddiyyun ve tabiiyyun asrında, gafletin ehl-i îmânı boğduğu bir zamanda, ehl-i îmânın îmânının tehlikeye girdiği ahirzaman diliminde bütün nazarların dünyaya ve kesret âlemine döndüğü fitne ve fesat-helâket ve felâket asrındayız. Evet, kesrette boğulan ahirzaman insanı aklını, kalbini, ruhunu, maddî ve mânevî cihazatını kesretten vahdete döndürmek cihetiyle selâmetli yolu bulabilir ve kurtulabilir. “Hattâ ehl-i hakikat, hakikat ve mârifetullahı bulmak için, kesret dairelerini unutmaya çalışıyorlar—tâ kalb dağılmasın ve lüzumlu ve kıymetli şeye sarf etmek lâzım gelen merakı, zevki, şevki, lüzumsuz fâni şeylerde telef olmasın.”¹⁰ Onun için vahdet ve tevhid delilleri ile müzeyyen olan Kur’ân’ın mânevî mu’cizesi olan Risale-i Nur’a yönelmeliyiz ve O’na çok muhtacız.

06 Mart 2017, Pazartesi

Dipnotlar:

- 1- Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 233.
- 2- Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 233-34.
- 3 -Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 332.
- 4 -Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 234.
- 5- Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 99.
- 6- Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 148.
- 7- Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 140.
- 8 -Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 307.
- 9- Mesnevî-i Nuriye, 2013, s. 377.
- 10- Emirdağ Lâhikası-I, 2013, s. 113.